SKLEP SVETA (SZVP) 2022/847

z dne 30. maja 2022

v podporo prizadevanjem za preprečevanje in boj proti nedovoljenemu širjenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem (SALW) in pripadajočim strelivom ter proti njunemu učinku v Amerikah

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti členov 28(1) in 31(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je 19. novembra 2018 sprejel strategijo EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo z naslovom „Zaščita orožja, varnost za državljane“ (v nadaljnjem besedilu: strategija EU SALW), ki določa smernice za ukrepanje Unije na področju osebnega in lahkega orožja (SALW).

(2) Na regionalni ravni so v okviru strategije EU SALW Unija in njene države članice zavezane, da drugim državam pomagajo izboljšati upravljanje in varnost državnih zalog, in sicer z okrepitvijo nacionalnih zakonodajnih in upravnih okvirov ter okrepitvijo institucij, ki urejajo zakonito dobavo in upravljanje zalog osebnega in lahkega orožja ter streliva za obrambne in varnostne sile.

(3) V strategiji EU SALW je navedeno, da si bo Unija prizadevala za sinergije z zadevnimi ameriškimi državami in regionalnimi organizacijami pri zmanjševanju nedovoljenega širjenja osebnega in lahkega orožja ter trgovine z njim, da bi se zmanjšalo oboroženo nasilje in kazniva dejanja.

(4) Latinsko Ameriko in Karibe sta močno prizadela širjenje in prekomerno kopičenje osebnega in lahkega orožja. Ameriška polobla je še vedno ena najbolj nasilnih regij na svetu. Glede na najnovejšo globalno študijo o umorih, ki jo je leta 2017 izvedel Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), so v regiji zabeležili 17,2 umora na 100 000 prebivalcev, kar je skoraj trikrat več od svetovnega povprečja. Velika večina umorov je storjenih z uporabo strelnega orožja, zaradi česar sta boj proti širjenju nedovoljene trgovine z orožjem in strelivom ter njeno preprečevanje ena od prednostnih nalog medameriške agende.

(5) Unija bo v skladu s strategijo EU o osebnem in lahkem orožju okrepila dialog in sodelovanje z regionalnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z nadzorom nad osebnim in lahkim orožjem, tako da bo svoje dejavnosti uskladila z regionalnimi strategijami in akcijskimi načrti.

(6) Organizacija ameriških držav je sekretariat Medameriške konvencije zoper nedovoljeno proizvodnjo in trgovino s strelnim orožjem, strelivom, eksplozivi in drugim povezanim materialom (CIFTA) ter usklajuje in izvaja regionalne pobude v boju proti nedovoljenemu osebnemu in lahkemu orožju v Amerikah.

(7) Unija je dejavnosti Organizacije ameriških držav pred tem podpirala s Sklepom Sveta (SZVP) 2018/2010 ([1]) v podporo dejavnostim za boj proti nedovoljenemu širjenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem in strelivom ter njunemu učinku v Latinski Ameriki in na Karibih. V zvezi s tem se je Unija odločila, da bo to pobudo financirala prav zato, da bi se zmanjšalo oboroženo nasilje in kazniva dejanja.

([1]) Sklep Sveta (SZVP) 2018/2010 z dne 17. decembra 2018 v podporo boju proti nedovoljenemu širjenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem in pripadajočim strelivom ter proti njunemu učinku v Latinski Ameriki in na Karibih v okviru strategije EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo: „Zavarujmo orožje, zaščitimo ljudi“ (UL L 322, 18.12.2018, str. 27).

(8) Na tretji konferenci Združenih narodov za pregled napredka pri izvajanju akcijskega programa ZN proti nedovoljenemu osebnemu in lahkemu orožju 30. junija 2018 je bil sprejet končni dokument, v katerem so države obnovile zavezo za preprečevanje preusmerjanja osebnega in lahkega orožja ter boj proti preusmerjanju takega orožja. Države so znova potrdile, da so pripravljene tudi v prihodnje sodelovati na mednarodni ravni ter z boljšim usklajevanjem, posvetovanjem, izmenjavo informacij in operativnim sodelovanjem, ob vključevanju ustreznih regionalnih in podregionalnih organizacij, pa tudi organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, organov za nadzor meje ter organov za izdajanje izvoznih in uvoznih dovoljenj, okrepiti sodelovanje na regionalni ravni.

(9) V agendi Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 je potrjeno, da je boj proti nedovoljeni trgovini z osebnim in lahkim orožjem nujen za uresničevanje številnih ciljev trajnostnega razvoja, vključno s tistimi, ki se nanašajo na mir, pravičnost in močne institucije, zmanjševanje revščine, gospodarsko rast, zdravje, enakost spolov in varna mesta. Zato so se v okviru cilja trajnostnega razvoja št. 16.4 vse države zavezale, da bodo znatno zmanjšale nezakonite finančne tokove in nedovoljene tokove orožja.

(10) Generalni sekretar Združenih narodov je v programu za razorožitev z naslovom „Varovanje naše skupne prihodnosti“, ki je bil predstavljen 24. maja 2018, pozval k boju proti prekomernemu kopičenju konvencionalnega orožja in nedovoljeni trgovini z njim ter se v zvezi z osebnim orožjem zavzel za pristope na ravni posameznih držav.

(11) Druga faza (faza II) kot nadaljevanje prejšnjih prizadevanj Unije ohranja paradigmo multilateralizma in sinergij med Unijo in Organizacijo ameriških držav ter dopolnjuje tozadevno delo Unije v svetovnem okviru tako, da se osredotoča na regijo, ki so jo močno prizadeli širjenje in prekomerno kopičenje osebnega in lahkega orožja ter trgovina z njima –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Da bi se izvajala strategija EU SALW, je namen tega sklepa obravnavati oboroženo nasilje v Amerikah. V ta namen Unija financira projekt, opisan v Prilogi, katerega cilj je boj proti širjenju strelnega orožja in streliva ter nedovoljeni trgovini z njima ter preprečevanje uporabe strelnega orožja v močno prizadetih skupnostih.

2. Na podlagi odstavka 1 so cilji tega sklepa naslednji:

(a) okrepiti nacionalni regulativni okvir o strelnem orožju ob upoštevanju mednarodnih norm in dobrih praks;

(b) izboljšati operativno zmogljivost nacionalnih organov za označevanje, sledenje, shranjevanje in uničevanje strelnega orožja;

(c) optimizirati nadzor nad osebnim orožjem z uporabo mehanizma za regionalno komuniciranje za zakonite prenose strelnega orožja in streliva (MCTA);

(d) okrepiti odpornost skupnosti na nasilje, pri katerem je uporabljeno strelno orožje, in zmanjšati dostop do nedovoljenega in/ali neželenega strelnega orožja;

(e) razviti srednjeameriški časovni načrt za strelno orožje, ki bo državam zagotovil praktično in upravljavsko orodje na podlagi regionalnega, usklajenega in na dokazih temelječega pristopa.

3. Projekt je podrobno opisan v Prilogi k temu sklepu.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).

2. Tehnična izvedba projekta iz člena 1 se zaupa Organizaciji ameriških držav.

3. Organizacija ameriških držav opravlja svoje naloge pod pristojnostjo VP. V ta namen VP sklene potrebne dogovore z Organizacijo ameriških držav.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projekta, ki ga financira Unija, je 4 240 906 EUR.

2. Odhodki, financirani z referenčnim zneskom iz odstavka 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki veljajo za splošni proračun Unije.

3. Komisija nadzira pravilno upravljanje odhodkov iz odstavka 1. V ta namen z Organizacijo ameriških držav sklene ustrezen sporazum o nepovratnih sredstvih. V sporazumu o nepovratnih sredstvih se določi, da mora Organizacija ameriških držav zagotoviti prepoznavnost prispevka Unije, sorazmerno njegovemu obsegu.

4. Komisija si prizadeva sporazum o nepovratnih sredstvih iz odstavka 3 skleniti v čim krajšem času po začetku veljavnosti tega sklepa. Svet obvesti o kakršnih koli težavah v tem postopku in mu sporoči datum sklenitve sporazuma o nepovratnih sredstvih.

Člen 4

1. VP poroča Svetu o izvajanju tega sklepa na podlagi rednih opisnih poročil, ki jih pripravi Organizacija ameriških držav. Ta poročila so podlaga za ocenjevanje, ki ga izvede Svet.

2. Komisija poroča o finančnih vidikih projekta iz člena 1.

Člen 5

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

2. Ta sklep preneha veljati 36 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o nepovratnih sredstvih iz člena 3(3). Vendar pa ta sklep preneha veljati šest mesecev po datumu njegovega začetka veljavnosti, če se v obdobju šestih mesecev ne sklene noben sporazum.

V Bruslju, 30. maja 2022

Za Svet
predsednica
C. COLONNA

PRILOGA

PROJEKTNI DOKUMENT

BOJ PROTI NEDOVOLJENEMU ŠIRJENJU IN TRGOVINI Z OSEBNIM IN LAHKIM OROŽJEM IN PRIPADAJOČIM STRELIVOM TER PROTI NJUNEMU UČINKU V AMERIKAH

1. **Ozadje**

Kar zadeva oboroženo nasilje, sta Ameriki ena od najbolj prizadetih regij v svetu: leta 2017 je bila v njej zabeležena najvišja regionalna stopnja umorov s 17,2 umora na 100 000 prebivalcev, medtem ko je svetovno povprečje 6,1 umora na 100 000 prebivalcev ([1]). Ključna dejavnika, ki pojasnjujeta ti stopnji, sta lahek dostop do strelnega orožja in njegova dosegljivost v številnih državah. Skoraj 75 % umorov v omenjeni regiji je bilo storjenih z uporabo strelnega orožja ([2]). Ta regija je tudi ena od glavnih destinacij strelnega orožja v okviru nedovoljene trgovine ([3]).

Zaradi teh negativnih gibanj sta širjenje strelnega orožja in nedovoljena trgovina z njim postala prednostni nalogi agende za varnost državljanov v regiji. Ameriške države so glede na vse večjo kompleksnost in internacionalizacijo kriminalnih združb poudarile pomen usklajevanja in čezmejnih strategij. Ta zaveza se je pretvorila v podpis Medameriške konvencije zoper nedovoljeno proizvodnjo in trgovino s strelnim orožjem, strelivom, eksplozivi in drugim povezanim materialom (CIFTA) leta 1997, ki je bila prvi tovrstni regionalni zavezujoči sporazum. CIFTA, ki jo je ratificiralo 31 od 34 držav članic Organizacije ameriških držav (OAS), je temeljno orodje za obravnavanje nedovoljene trgovine z osebnim orožjem v regiji.

Vendar države kljub koristnim prizadevanjem nacionalnih organov še vedno ne morejo v celoti izvajati konvencije CIFTA. Kompleksnost organiziranega kriminala, ki nadzoruje nedovoljeno trgovino z orožjem v regiji, vključno s specializacijo dela, usklajevalnimi strukturami in internacionalizacijo operacij, resno ogroža sposobnost držav za preiskovanje in pregon teh kaznivih dejanj. Poleg tega države le stežka spoštujejo druge protokole in izvajajo strategije, ki bi lahko zmanjšale širjenje in dosegljivost strelnega orožja. Vojaške in varnostne sile ne izvajajo sistematično protokolov upravljanja zalog, kar povečuje verjetnost preusmerjanja strelnega orožja in streliva na nedovoljen trg, pa tudi tveganje nenačrtovanih eksplozij v skladiščnih prostorih. Označevanje, evidentiranje in spremljanje strelnega orožja so v regiji nedosledni, s čimer onemogočajo kazenske preiskave, s katerimi bi lahko izsledili izvor strelnega orožja, ga povezali z več kraji izvršitve kaznivih dejanj in razkrili mreže nedovoljene trgovine. Nadaljevanje in trajnost teh praks sta ogrožena, ker ni domače zakonodaje, ki bi zrcalila obveznosti iz konvencije CIFTA in odrejala te dejavnosti.

Na drugi ravni se večji del regije še vedno sooča z izzivi pri spodbujanju dobrobiti svojih skupnosti, ki se med drugim spopadajo z visoko stopnjo revščine, brezposelnostjo in omejenim dostopom do javnih storitev, zaradi česar so tudi ranljive. Za pripadnike in pripadnice teh skupnosti je verjetneje, da bodo žrtve ali storilci oboroženega nasilja. Da bi preprečili perpetuiranje kroga nasilja, se torej ne smemo osredotočiti zgolj na politike nadzora nad strelnim orožjem. Te dejavnike tveganja je treba obravnavati, hkrati pa okrepiti odpornost pripadnikov in pripadnic skupnosti. Bistvenega pomena za zmanjšanje stopnje oboroženega nasilja v regiji je kombinacija represivnih in preventivnih politik. Države članice OAS so leta 2019, da bi odgovorile na te izzive, odobrile prvi Akcijski načrt za celotno zahodno poloblo za usmerjanje zasnove javnih politik za preprečevanje in zmanjševanje števila naklepnih umorov, pri čemer so upoštevale okvir Medameriškega programa za preprečevanje nasilja in kriminala. V akcijskem načrtu je določen niz 28 priporočil o (1) pripravi, razširjanju in uporabi informacij in znanstvenih dokazov, (2) oblikovanju in izvajanju preventivnih politik ter (3) kazenskem pravosodju.

Oddelek za javno varnost OAS (DPS/OAS) prav v tem okviru že od leta 2007 zagotavlja podporo ameriškim državam pri izboljšanju zmogljivosti za izpolnjevanje obveznosti in pooblastil v okviru konvencije CIFTA ([4]), vzpostavljenih za preprečevanje nasilja in kaznivih dejanj, zlasti med najranljivejšim prebivalstvom. Po petletni prekinitvi je DPS/OAS leta 2019 vnovič aktiviral svoje operativne programe s pomočjo sredstev Evropske unije. Projekt „Boj proti nedovoljenemu širjenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem (SALW) in pripadajočim strelivom ter proti njunemu učinku v Latinski Ameriki in na Karibih“ se je začel leta 2019 in končal leta 2021. Gre za celovito pobudo za nadzor orožja, ki se je izvajala v okviru Programa pomoči za nadzor orožja in streliva (PACAM) pod okriljem DPS, upoštevala izkušnje iz prejšnjih

([1]) UNODC, *Global Study on Homicide* (Globalna študija o umorih), 2019. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html.

([2]) Prav tam.

([3]) Sodeč po ugotovitvah iz *Global Study of Firearms Trafficking* (Globalna študija o nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem: UNODC, 2020) 80 % poti nedovoljene trgovine s strelnim orožjem vodi v Srednjo in Južno Ameriko ter zahodno Azijo.

([4]) DPS/OAS je med letoma 2007 in 2015 izvajal pobude v okviru Programa pomoči za nadzor orožja in streliva v regiji (PACAM). Od tega je imelo koristi 25 držav članic OAS, pri čemer je bilo v celotni regiji označenih več kot 290 000 kosov strelnega orožja ter uničenih nadaljnjih 60 000 kosov orožja in več kot 1 700 ton streliva.

dejavnosti in gradila na teh uspešnih rezultatih, da bi tako še pospešili izvajanje regionalnih pooblastil v okviru konvencije CIFTA in regionalnih pooblastil za preprečevanje kriminala. Vendar so pandemija COVID-19 in omejevalni ukrepi, ki so jih države sprejele za njeno obvladovanje, neposredno vplivali na izvajanje projekta, zlasti na tiste dejavnosti, ki jih je treba izvajati na kraju samem, z neposrednim usposabljanjem in nadzorom uradnikov (kot sta uničenje in označevanje SALW). Hkrati se je zmanjšala razpoložljivost vlade za sodelovanje in udejstvovanje v projektnih dejavnostih, saj so bila njena prizadevanja preusmerjena v reševanje zdravstvene krize brez primere. Zato je bilo treba prilagoditi obseg projekta, kar je nekoliko vplivalo na pričakovane rezultate.

Glede na te izzive in ob vse večjih potrebah držav (za katere ni bilo predvideno, da bi bile v triletni pobudi v celoti obravnavane) se bo v drugi fazi projekta še naprej zagotavljala celovita podpora državam, ki si prizadevajo doseči, da bi bile same odgovorne za te procese. Izkušnje DPS/OAS so pokazale, da je za ohranitev napredka in razvoja, kar zadeva nadzor nad strelnim orožjem ter preprečevanje nasilja in kaznivih dejanj s strelnim orožjem, potrebna stalna podpora, zato bo v tej novi fazi upoštevan pomen dolgoročnih strategij za zagotovitev smiselnih in trajnostnih sprememb varnostnih politik in pogojev.

2. **Tehnični pristop**

V drugi fazi bo DPS/OAS še naprej vlagal v celosten pristop, ki za reševanje kompleksnega vprašanja oboroženega nasilja in nedovoljene trgovine v regiji združuje represivni in preventivni vidik z normativnimi in operativnimi dejavnostmi. Kot je bilo dokazano v drugih regijah, je temelj učinkovitih politik nadzora nad strelnim orožjem sodoben, koheziven in harmoničen zakonodajni okvir v skladu z mednarodnim normativnim okvirom. Zakonodajne spremembe mora spremljati izboljšanje zmogljivosti držav za operacionalizacijo in izvajanje zakonodaje. Z delovanjem na teh dveh področjih se bo lahko projekt kot tak usmeril na potrebe držav ter obenem spodbujal dolgoročne in trajnostne spremembe. Te dejavnosti za okrepitev nadzora nad strelnim orožjem in zmanjšanje njegove dosegljivosti se bodo dopolnjevale s preventivnim pristopom k zmanjšanju povpraševanja po njem v skupnostih, ki so močno prizadete, kar zadeva oboroženo nasilje, s posebnim poudarkom na preprečevanju nasilja na podlagi spola, povezanega z neustrezno uporabo strelnega orožja. Namen ukrepov za spodbujanje varnih praks med pripadniki in pripadnicami skupnosti, pa tudi reševanja konfliktov, pomoči žrtvam nasilja in vsem, ki so ga preživeli, ter prostovoljne izročitve SALW in pripadajočega streliva, je izboljšanje odpornosti skupnosti na oboroženo nasilje.

DPS/OAS bo v skladu s predlaganim konceptom za ta projekt v okviru PACAM prevzela vlogo usklajevalne in izvajalske agencije, ki bo sodelovala z drugimi agencijami na tem področju in nacionalnimi organi. Z uporabo političnih forumov in komunikacijskih kanalov OAS bo opredelil države v regiji, ki potrebujejo podporo, in z njimi sodelovala v skladu s posebnimi dogovori, potrebnimi za konsolidacijo pomoči. V okviru projekta bo vsaka država prejela posebno in prilagojeno podporo, saj nimajo nujno vse enakih potreb in pomanjkljivosti. Vse ne bodo deležne podpore v vseh komponentah projekta. Namesto tega bo DPS/OAS še naprej uporabljal pristop, ki ga je uspešno uporabljal PACAM: popis in opredelitev potreb vsake države, pritegnitev organov in oblikovanje načrta pomoči ter napotitev misij. Poleg tega si bo glede na izkušnje, pridobljene pri prilagajanju projektnih dejavnosti med pandemijo, prizadeval optimizirati vire z uporabo virtualnega okolja in tehnoloških orodij, kadar je to mogoče.

Glede na različne učinke, ki jih ima oboroženo nasilje na ženske, moške, deklice in dečke, pa tudi na ranljivo prebivalstvo, bosta v drugi fazi še naprej upoštevana vidika spola in človekovih pravic. To med drugim pomeni vključevanje žensk na vseh ravneh izvajanja projekta in spodbujanje enakopravnejše udeležbe žensk – kot upravičenk do ukrepov – v dejavnostih projekta. Prav tako bodo dejavnosti za preprečevanje nasilja zlasti usmerjene v potrebe žensk in deklic v zvezi z varnostjo in zaščito v njihovih skupnostih ter njihovim sodelovanjem pri iskanju rešitev za te izzive, pa tudi v vključevanje komponent, ki bodo usmerjene izključno v obravnavanje nasilja na podlagi spola.

3. **Splošni cilj**

Okrepiti zmogljivosti držav članic OAS za boj proti oboroženemu nasilju v regiji s podporo ukrepom za boj proti širjenju strelnega orožja in streliva ter nedovoljeni trgovini z njima ter s preprečevanjem uporabe strelnega orožja v močno prizadetih skupnostih.

4. **Opis strategij projektnih ukrepov**

Cilj št. 1: okrepiti nacionalni regulativni okvir o strelnem orožju ob upoštevanju mednarodnih norm in dobrih praks

Dejavnosti

— določitev držav, ki jim je treba prednostno pomagati pri zakonodajnem pregledu, na podlagi ocene potreb in ob upoštevanju ciljnih držav operativnih komponent projekta;

— tehnična pomoč državam pri pregledu zakonodaje in normativnega okvira, ob upoštevanju mednarodnih standardov, notranja harmonizacija pooblastil ter vključevanje vidika spola;

— razvoj regionalnih standardov za fizično zaščito in upravljanje zalog ter za uničenje SALW in pripadajočega streliva;

— oblikovanje regionalnih priporočil za preprečevanje nasilja na podlagi spola, povezanega z neustrezno uporabo strelnega orožja;

— razvoj elektronske zbirke podatkov za lažji dostop do standardov za strelno orožje, pa tudi drugih ustreznih smernic (npr. CIFTA, vzorčna zakonodaja, MOSAIC in IATG) za lažji dostop do standardov za različna področja v zvezi z nadzorom nad strelnim orožjem in njihovo uporabo, in sicer z iskalnikom in razvrstitvijo standardov z oznakami, ki bi uporabnikom omogočile, da hitro najdejo vsa povezana pravila za področje zanimanja.

Rezultati

— zakonodajna pomoč za izboljšanje nacionalnega normativnega okvira za strelno orožje – ob upoštevanju mednarodnih standardov in vidika spola – zagotovljena vsaj šestim državam v regiji;

— regionalni standardi za fizično zaščito in upravljanje zalog razviti in posredovani vsem državam članicam OAS;

— regionalni standardi za uničenje SALW in pripadajočega streliva razviti in posredovani vsem državam članicam OAS;

— regionalna priporočila za preprečevanje nasilja na podlagi spola, povezanega z neustrezno uporabo strelnega orožja, oblikovana in posredovana vsem državam članicam OAS;

— elektronska podatkovna zbirka standardov in smernic za SALW vzpostavljena in dana na voljo državam.

Cilj št. 2: izboljšati operativno zmogljivost nacionalnih organov za označevanje, sledenje, shranjevanje in uničenje strelnega orožja

Dejavnosti

— razvoj in zagotavljanje specializiranega usposabljanja za nacionalno osebje na področjih fizične zaščite in upravljanja zalog, označevanja in evidentiranja ter uničenja SALW in pripadajočega streliva. Organizirani bodo regionalne delavnice za usposabljanje, na katerih bo osebje lahko izmenjalo dobre prakse in izboljšalo sodelovanje, in nacionalni tečaji, ki bodo ciljno usmerjeni v specifične potrebe vsake države;

— napredno usposabljanje za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev, namenjeno tehnikom iz držav partneric španskega ministrstva za obrambo;

— tehnična pomoč in viri za izvajanje nacionalnih načrtov za uničenje orožja ter zastarelega, zaseženega ali presežnega streliva;

— tehnična pomoč in podpora pri označevanju strelnega orožja ter evidentiranje, vključno z zagotavljanjem potrebne opreme;

— priprava trajnostnih načrtov z državami, ki prejemajo podporo v okviru projekta.

Rezultati

— postopki uničenja strelnega orožja in streliva izvedeni v vsaj desetih državah, z uničenjem vsaj 150 ton streliva ter 35 000 ton zaseženega, zastarelega, nevarnega in/ali presežnega osebnega in lahkega orožja;

— najmanj 200 članov nacionalnega osebja usposobljenih za uničevanje osebnega in lahkega orožja ter streliva;

— tehnična pomoč pri označevanju in evidentiranju strelnega orožja zagotovljena vsaj 12 državam;

— najmanj 150 članov nacionalnega osebja usposobljenih za označevanje in evidentiranje;

— nacionalni sistemi za registracijo strelnega orožja nadgrajeni v vsaj treh državah;

— varnost institucionalnih zalog izboljšana v vsaj 10 državah;

— izvedena dva regionalna seminarja o dobrih praksah fizične zaščite in upravljanja zalog ter certificiranih vsaj 80 uradnikov iz vsaj 15 držav;

— vsaj 45 članov osebja iz 10 držav certificiranih kot tehnikov za odstranjevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev na ravni 3;

— orodja in smernice za pripravo nacionalnih akcijskih načrtov oblikovana in dana na voljo državam, ki jim projekt pomaga;

— nacionalni akcijski načrti za vsaj 20 % držav, ki prejemajo pomoč, pripravljeni in potrjeni s strani nacionalnih organov.

Cilj št. 3: optimizirati nadzor nad osebnim orožjem z uporabo orodij informacijske tehnologije

Dejavnosti

— programiranje elektronskega sistema za regionalni komunikacijski mehanizem za zakonite prenose strelnega orožja in streliva (MCTA), tj. regionalni mehanizem za obveščanje in izmenjavo informacij o zakonitem prenosu strelnega orožja, za katerega so bili okvir in tehnične zahteve razvite v prvi fazi. Ta je skladen s pozitivnimi izkušnjami Evropske unije in bo državam omogočil hitro prepoznavanje ranljivosti in tveganj preusmerjanja strelnega orožja v mednarodni zakoniti trgovini s strelnim orožjem ter obveščanje o njih. Glede na to, da skoraj 50 % držav v regiji nima elektronskega nacionalnega sistema za izdajanje dovoljenj, bo preučena možnost načrtovanja sistema na način, ki bi državam omogočil, da ga uporabljajo kot svoje domače sisteme;

— uvedba elektronskega sistema MCTA kot pilotne faze z usposabljanjem nacionalnih organov in vključitvijo potrebnih popravkov;

— nadgradnja virtualne skupnosti za izmenjavo informacij, ki je bila razvita v prvi fazi, da bi postala platforma znanja o strelnem orožju za celotno zahodno poloblo s funkcijami, kot so (i) avtomatska predložitev in sledenje podatkov o sistemu nadzora nad strelnim orožjem ter stanje izvajanja CIFTA; (ii) repozitorij za nacionalne organe; (iii) nadzorna plošča za vizualizacijo stanja in celovitosti sistema nadzora nad strelnim orožjem;

— posodobitev in razširitev programske opreme za kontrolo inventarja osebnega in lahkega orožja ter streliva na države v regiji, ki bi lahko imele koristi od te informacijske rešitve, razvite v prvi fazi.

Rezultati

— elektronski sistem za regionalni komunikacijski mehanizem za zakonite prenose strelnega orožja in streliva (MCTA) programiran in uveden kot pilotni projekt v petih državah;

— programska oprema za kontrolo inventarja osebnega in lahkega orožja ter streliva izboljšana na podlagi povratnih informacij uporabnikov in uvedena v vsaj štirih drugih državah;

— razvita platforma znanja o strelnem orožju za celotno zahodno poloblo z registracijskimi kontaktnimi točkami v najmanj 15 državah;

— organizirani dve srečanji nacionalnih kontaktnih točk na leto za spodbujanje dialoga in sodelovanja.

Cilj št. 4: okrepiti odpornost skupnosti na nasilje, pri katerem je uporabljeno strelno orožje, in zmanjšati dostop do nedovoljenega in/ali neželenega strelnega orožja

Dejavnosti

— razširitev metodologije programa OASIS na vsaj še eno skupnost, močno prizadeto zaradi nasilja s strelnim orožjem. Program OASIS naj bi spodbujal družbeno odgovorno vedenje v skupnostih, močno prizadetih zaradi nasilja s strelnim orožjem; vključuje začetno oceno skupnosti in razpoložljive mehanizme za preprečevanje nasilja in pomoč žrtvam. Program ponuja vsakodnevne zunajšolske dejavnosti za ogrožene mlade ter usposabljanje za lokalne interesne skupine v skupnostih o preprečevanju nasilja in pomoči žrtvam;

— vzpostavitev referenčnega centra v skupnosti za pomoč žrtvam, družinam ter pričam nasilja in kaznivih dejanj, storjenih z uporabo strelnega orožja, da bi prekinili krog nasilja;

— razvoj regionalnega izobraževalnega programa usposabljanja za preprečevanje nasilja na podlagi spola in reševanje tega vprašanja;

— priprava in izvedba vsaj dveh kampanj za zbiranje orožja v skupnosti, vključno z izobraževalnimi strategijami za ozaveščanje prebivalstva in spodbujanje prostovoljne predaje orožja. Kampanje bodo opozorile na povezavo med nasiljem na podlagi spola in zlorabo strelnega orožja, saj je večina žrtev tovrstnega nasilja z njim ustrahovana ali ubita ([5]);

— podpora nacionalnim in lokalnim organom pri zbiranju, skladiščenju, prevozu in uničevanju zbranega osebnega in lahkega orožja ter streliva. Zaradi optimizacije virov bo to izvedeno ob usklajevanju z dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru projektnega cilja št. 2.

Rezultati

— v vsaj dveh žariščnih skupnosti izboljšane zmogljivosti za podporo ogroženim mladim, pomoč žrtvam in preživelim ter preprečevanje nasilja s strelnim orožjem;

— življenjske veščine vsaj 160 učencev iz dveh žariščnih skupnosti izboljšane z usposabljanjem in vsakodnevnimi dejavnostmi po pouku;

— vsaj 150 oblikovalcev politik, vladnih uradnikov, ponudnikov storitev, vodij skupnosti, učiteljev, staršev in civilne družbe usposobljenih za preprečevanje in zaustavljanje nasilja na podlagi spola ter pomoč žrtvam;

— referenčni center za osebe, ki so preživele nasilje, družine in priče, ustanovljen in operativen;

— pripravljeni in izvedeni vsaj dve kampanji za zbiranje orožja v skupnosti.

Cilj št. 5: razviti srednjeameriški časovni načrt za strelno orožje, ki bo državam zagotovil praktično in upravljavsko orodje na podlagi regionalnega, usklajenega in na dokazih temelječega pristopa

Dejavnosti

— oblikovanje metodologije za razvoj srednjeameriškega časovnega načrta ob posvetovanju s strokovnjaki s tega področja in s potrditvijo držav;

— priprava ocene potreb ob posvetovanju z vladami srednjeameriških držav;

— priprava osnutka srednjeameriškega načrta za strelno orožje ob upoštevanju ocene potreb, mednarodnih pravnih okvirov in dobrih praks;

— potrditev osnutka časovnega načrta s krogom posvetovanj z državami in zainteresiranimi stranmi ter

— zunanje komuniciranje in ozaveščanje za mobilizacijo partnerjev v podporo izvajanju srednjeameriškega časovnega načrta za strelno orožje.

Rezultati

— pripravljena metodologija za razvoj časovnega načrta, potrjena z zainteresiranimi stranmi;

— pripravljena ocena potreb za opredelitev glavnih groženj, vrzeli, ranljivosti in prednostnih nalog srednjeameriških držav;

— izvedeni dve delavnici za zbiranje prispevkov in povratnih informacij o osnutku srednjeameriškega načrta za strelno orožje v sodelovanju z nacionalnimi organi in organizacijami, ki delujejo na tem področju;

— pripravljen srednjeameriški časovni načrt, ki je predstavljen državam v regiji;

— oblikovana komunikacijska kampanja za razširjanje srednjeameriškega načrta za strelno orožje, pridobitev politične odobritve zanj in zbiranje podpore partnerjev za njegovo izvajanje.

([5]) https://unoda-web.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/07/MOSAIC-06.10-2017EV1.0.pdf

5. **Trajanje**

Celotna druga regionalna faza bo predvidoma trajala 36 mesecev.

6. **Subjekt, zadolžen za tehnično izvajanje**

Tehnično izvajanje tega programa je zaupano Oddelku za javno varnost generalnega sekretariata Organizacije ameriških držav (DPS/OAS). DPS/OAS je v ugodnem položaju, ko gre za zagotavljanje podpore ameriškim državam, saj ima dvojno vlogo tehničnega sosekretariata CIFTA ter tehničnega in operativnega organa OAS za to področje. V tej funkciji izvaja projekte in programe v podporo državam članicam OAS pri izpolnjevanju njihovih obveznosti za zagotovitev varnosti nacionalnih zalog strelnega orožja, izvajanju zakonodajnih ukrepov, da bi se nedovoljena proizvodnja in trgovina s strelnim orožjem uvrstila med kazniva dejanja po nacionalnem pravu in bi se uvedlo obvezno označevanje strelnega orožja ter izmenjevale informacije z drugimi podpisnicami CIFTA, kar zadeva informacije o sledenju in vzorcih nedovoljene trgovine. Nobena druga regionalna ali podregionalna organizacija, ki zajema celotno Severno in Južno Ameriko, nima takega političnega vpliva, tehničnega strokovnega znanja ali geografskega dosega, da bi lahko zagotavljala podporo in pomoč vsem ameriškim državam.

V drugi fazi se bo DPS/OAS med izvajanjem projekta še naprej usklajeval in sodeloval z drugimi institucijami in organizacijami. Več od njih je vključil v prvo fazo in pričakuje, da se bo zaradi promoviranja pobude v regiji sodelovanje pri konkretnih vprašanjih nadaljevalo, med drugim z Regionalnim centrom Združenih narodov za mir, razorožitev in razvoj v Latinski Ameriki in na Karibskem otočju (UN-LIREC), Izvedbeno agencijo Karibske skupnosti za kriminal in varnost (CARICOM IMPACS), Medameriškim obrambnim odborom, svetovalno skupino za upravljanje s strelivom pri Mednarodnem centru za humanitarno odstranjevanje min v Ženevi (AMAT- GICHD), fundacijo Golden West Humanitarian Foundation, Interpolom, Ministrstvom za zunanje zadeve ZDA in Centrom za usposabljanje za humanitarno odstranjevanje min v okviru Ministrstva ZDA za obrambo. DPS se osredotoča na vzpostavljanje tesnega odnosa z vsemi temi drugimi subjekti, ki prav tako delujejo na tem področju, da bi s komplementarnim strokovnim znanjem zadevnih organizacij čim bolj povečali koristi ukrepa. DPS/OAS si bo v drugi fazi zlasti prizadeval krepiti sodelovanje s podregionalnimi organizacijami, kot sta CARICOM-IMPACS in SICA (Srednjeameriški integracijski sistem), da bi podprli izvajanje karibskega načrta za strelno orožje in usklajevali razvoj srednjeameriškega načrta za strelno orožje.

7. **Ustreznost**

A. **„Zaščita orožja, varnost za državljane“: strategija EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo, ki jo je Svet sprejel 19. novembra 2018**

Cilji, dejavnosti in pričakovani rezultati tega projekta so usklajeni s cilji in pristopom strategije Evropske unije „Zaščita orožja, varnost za državljane“. S tega vidika se je Svet Evropske unije odločil financirati prvo fazo te pobude, da bi spodbujali multilateralizem in sinergije med Evropsko unijo in OAS ter tako zmanjšali oboroženo nasilje in kriminalne dejavnosti, preučil pa je tudi prednostne naloge, določene v strategiji. Druga faza kot nadaljevanje teh prizadevanj ohranja to paradigmo in pristop ter dopolnjuje delo Evropske unije na globalni ravni na tem področju, saj se osredotoča na regijo, ki je močno prizadeta zaradi širjenja, prekomernega kopičenja in trgovine z osebnim in lahkim orožjem.

Druga faza odraža zlasti naslednje prednostne naloge strategije:

2.1. Okrepitev normativnega okvira: z dejavnostmi v okviru cilja št. 1 ukrepa naj bi zagotovili, da bodo države uskladile svojo zakonodajo z mednarodnimi standardi in imele na voljo orodja za boljše izvajanje konvencij;

2.2.2. Nadzor nad izvozom strelnega orožja ter pripadajočega streliva: z razvojem elektronskega orodja MCTA v okviru cilja št. 3 je upoštevan pomen nadzora nad zakonito trgovino zaradi preprečevanja preusmerjanja na nedovoljen trg;

2.2.3. Varno upravljanje zalog osebnega in lahkega orožja ter streliva: cilj št. 2 zajema vrsto dejavnosti, osredotočenih na fizično zaščito in upravljanje zalog, vključno z usposabljanjem uradnikov ter tehnično in materialno pomočjo za izboljšanje praks in objektov v skladu z mednarodnimi standardi MOSAICS in IATG;

2.2.4. Odgovorno odstranjevanje osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva: cilj št. 2 vključuje usposabljanje, materialno pomoč, nadzor in certificiranje za postopke uničevanja strelnega orožja in streliva v državah, ki za to zaprosijo;

2.2.5. Medsektorska vprašanja: cilj št. 3 zajema vrsto rešitev in informacijskih orodij za spodbujanje sodelovanja in izmenjave informacij med državami v regiji.

Da bi čim bolj povečali učinek teh dejavnosti, bo DPS/OAS podpiral dopolnilne dejavnosti, vključno z zmanjševanjem povpraševanja po strelnem orožju z izvajanjem preventivnih ukrepov in programov zbiranja ter pripravo srednjeameriškega časovnega načrta kot konkretnega orodja za usklajevanje in izboljšanje prizadevanj v tej regiji.

B. **Sklep Sveta 2011/428/SZVP z dne 18. julija 2011 v podporo aktivnostim Urada Združenih narodov za razorožitev za izvedbo akcijskega programa Združenih narodov za preprečevanje, boj in odpravljanje vseh oblik nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem** ([6])

Sklep Sveta ima tri glavne cilje: (1) spodbujanje izvajanja akcijskega programa ZN preprečevanje, boj in odpravljanje vseh oblik nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem tako na globalni kot na regionalni ravni, (2) podpiranje izvajanja mednarodnega instrumenta za izsledite v ter (3) podpiranje oblikovanja in izvajanja tehničnih smernic ZN za upravljanje zalog streliva.

Vsak od teh ciljev je skladen s splošnimi cilji posebnih določb Medameriške konvencije zoper nedovoljeno proizvodnjo in trgovino s strelnim orožjem, strelivom, eksplozivi in drugim povezanim materialom (CIFTA) in njenih akcijskih postopkov. V CIFTA je določenih več obveznih priporočil za države pogodbenice, vključno z določitvijo pristojnosti za kazniva dejanja, obveznim označevanjem strelnega orožja, vodenjem evidenc za sledenje, izboljšanjem nadzora nad prenosom in meddržavnim sodelovanjem. Akcijski načrt CIFTA za obdobje 2018–2022 krepi cilje držav pogodbenic CIFTA na teh področjih v skladu z Akcijskim programom ZN in Protokolom o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu.

DPS/OAS še naprej izvaja operativne programe za podporo državam pri krepitvi njihovih zmogljivosti za izpolnjevanje obveznosti v okviru CIFTA. Druga faza je bila zasnovana za nadaljnje nudenje te pomoči ob upoštevanju prednostnih nalog, ki so jih države pogodbenice CIFTA določile v akcijskem načrtu za obdobje 2018–2022, zlasti naslednjih: 1. označevanje in sledenje strelnemu orožju; 2. uvoz in izvoz 3. zakonodajni ukrepi ter 4. upravljanje in uničevanje zalog.

8. **Poročanje**

DPS/OAS bo pripravila redna poročila v skladu z dogovorjenim sporazumom o prenosu pooblastil.

9. **Skupni stroški**

Skupna ocenjena sredstva, ki naj bi jih EU namenila za izvajanje druge faze, znašajo približno 4,2 milijona EUR. Generalni sekretariat OAS bo zagotovil prispevke v naravi za izvajanje programa in poiskal drugo podporo v naravi (kot je pomoč, ki jo španska vlada zagotavlja v prvi fazi).

([6]) UL L 188, 19.7.2011, str. 37.